

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA.

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NUM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba · Puerto Rico, y Extranjer, 5.

SETEMBRE

Lo tast del vi novell

SEGONA PART

¡La heroyicitat del jesuïta! ¡La estupenda heroyicitat del jesuïta!...

¿No la saben?

Lo diari de *mayor circulación*... del carrer de Lauria l' ha explicada ab tots els seus pels y senyals.

Un vapor que feya la carrera de Manila—lo trasatlántich *Memo*, si mal no recordo—al entrar en els mars de Joló se veje sorprés per una tempestat desfeta.

Juguet de las desencadenadas onas y apurats tots els recursos humans, la embarcació tocá en una roca y sense considerar que á bordo hi duya un jesuïta, comensá á anarsen á fons.

Lo capitá del *Memo*—simbólich nom ¿veritat?—cumplint ab lo seu deber, va disposarse á salvar als passatjers y á la tripulació. Los bots foren llansats al aygua, y ja embarcada tota la gent, menos lo capitá y 'l jesuïta, se veje ab espant que en la última llanxa únicament hi cabía una persona mes.

La lluyta d' abnegació que allí s' entaulá—ve á dir en poéticas paraulas lo diari de *mayor circulación*—fou homérica.

—Sols un de nosaltres pot salvarse—va manifestar lo jesuïta al capitá:—salvis vosté.

—¿De cap manera!—respongué 'l marino ab accent conmogut:—á vosté es á qui correspón entrar en la barca.

—¿Y vosté, que farà?

—Sucumbir entre las despullas del vapor.

—No ho vull: ¡jo soch el qui moriré!

—¿Vull ser jo!

—¿Ja may!

Venent al fi per las reiteradas súplicas del jesuïta, lo capitá salta á la llanxa, y als pochos moments lo trasatlántich, agitantse en una suprema sacudida, desaparegué entre las onas espumosas, emportantse en el fons del mar al heroyich religiós, qui desde allí, segons informes adquirits pel capitá del *Memo*, se 'n aná directament al cel.

El *Noticiero*, al referir als seus lectors aquest dramátich epissodi, posa al arribar aquí iunt á la relació, ignorant segurament que aquesta historia té una segona part.

Lo cual que, per satisfacció seva y divertiment del lector, aném á contarla tal com ha arribat als nostres oïdos.

Lo jesuïta, terminada la tragedia del *Memo*, comprenent que allí ja no hi tenia res que fer, va anarsen efectivament al cel.

La porta era oberta y 'l religiós, considerantse ja de casa, anava á ficarse gloria endins, quan Sant Pere 'l deturá.

—¿Ahónt vas?

—Al cel.

—A veure 'ls papers.—

Butxaquejá un minut y entregá 'ls documents que 'l porter del cel li demanava.

—Mestre—digné Sant Pere ab molta fiema:—aquests papers son mullats.

—No es extrany: han estat al aygua tan bella estona!—

Y tras, tras, tras... El religiós relatá al venerable porter la escena del naufragi, posant de relleu la causa en virtut de la qual havia pujat allí.

Sant Pere, eternit com una criatura al sentir 'l historia, s' disposava á franquejarli 'l pas; pero de sobte va acudirli una idea.

—Sembla—va dir al náufrech—que 'ls vostres hábitos son religiosos.

—Es veritat.

—¿Qué sou?

—Jesuïta.

Sentirli aquesta resposta y plantarli la porta pels bigotis deixantlo al carrer, va ser tot hu.

Sense perdre moment, Sant Pere va corre á comunicar al Pare Etern lo que succehia.

—Senyor, hi ha un foraster.

—¿Qué vol?

—Entrar á la gloria.

—¿Alega mérits suficientes?

—Mérits, sí; ha donat la vida per salvar la d' un altre home; pero....

—Pero ¿qué? Acaba.

—Es jesuïta.—

Deu arrufá 'l nas d' una manera altament significativa y 's mossegá 'l llabi inferior.

—¿Y dius que té mérits?

—Sí senyor. Anéu á judicarho.—

Y en breus paraulas trasladá al Pare Etern la historia que 'l religiós li havia contat.

—Está bé—va dir Deu á Sant Pere quan aquest va haver acabat la narració:—tórnaten á la porta, passa tots els forrellats y no l' obris que jo no t' avisi.

—Es que 'l jesuïta espera....

—Qu' esperi.

—¿Y si torna á trucar y mou escándol?

—Crida á Sant Miguel, qu' es ángel d' *armas tomar*, y li posará 'ls peus á rotlo.

El pare Etern se 'n aná al pati ahont els sants solen reunirse, y cridá á Sant Joan apart.

—¿Sabs lo que passa?

—Vos diréu, Senyor.

—S' ha presentat un jesuïta ab la pretensió d' entrar al cel.

—¿Qué ha fet per poguer entrarhi?—

Deu li digné algunas paraulas á l' orella.

—¿Cal—va exclamar Sant Joan ab aire incrédul.—

Després de parlar ab aquést, Deu va referir lo cas á Sant Jaume.

El valent apóstol feu també una mueca de dupte.

—¿Voléu dir qu' es veritat aixó?

De Sant Jaume el Pare Etern passá á explicarho á Sant Pau.

—¿Dignéuli que ho conti á sa tía!—va fer lo benaventurat per tota resposta.

D' un á un va anar comunicant la noticia á tots los sants del cel, y cap d' ells volgué empassársela.

Y quan Deu vegé que la opinió unánime de la cort celestial era oposada á l' admissió del náufrech, no titubejá més. Cridá á un angelet y:

—Digas á Sant Pere—va dirli—que ja pot enviar á aquell senyor á passeig.

Aquesta es la segona part de l' historia, que 'l *Noticiero*, deliberada ó ignocentment, s' ha descuydat de referir als seus lectors.

Lo jesuïta va anar al cel, es cert; pero allí, trobant inverossimil el quènto, van tancarli guapament la porta.

¡Tal es el crédito de que allá com aquí gosan aquests fulanos!

A. MAROB.

RIMAS

Avuy tothom fa festa,
no 's sent soroll en lloch,
no corren carruatges
pro la gent lluheix las joyas de valor.
Avuy l'ànima meva
es ditxosa del tot,
fent poms de farigoia
y sentint l'impresió dels teus petons.

Ja sé que algú t'ha dit
que jo no t'estimava,
y tú t'haurás cregut
aquesta innoble farsa.
Avuy qu' es dia trist
ab gust jo vull portarte
qu' es una falsetat
qu' algú te l'ha inculcada.
Per xó 't vinch á buscá
y cap á la montanya
marxarem tots dos sols:
perque en una diada
tant trista ja de sí
pugas expansionarte.
Y allá, lluny de tothom,
juraré mil vegadas
que al meu cor reynas tú
per consol de mon ànima.
Y veurás com soch teu
y que alló era una farsa.
Si avants t' havia aymat
t' estimo més encare.

FRANCESC COMAS.

ESTIUHEJANT

—¿No has vist encare el Plá de Tudela?—me preguntava l'altre dia l'amich Rahola, admirador en-

tusiasta de las bellasas naturals de la seva estimada terra.

Y á ma resposta negativa, va afegir:—Demá hi aném y tú has de ser dels nostres. Sortida á las quatre del matí: esmorzar á la font del Aguila: dinar al mas del Rabasser. Tal es el programa. Contém ab tú.

—Apúntam á la llista—li vaig respondre.

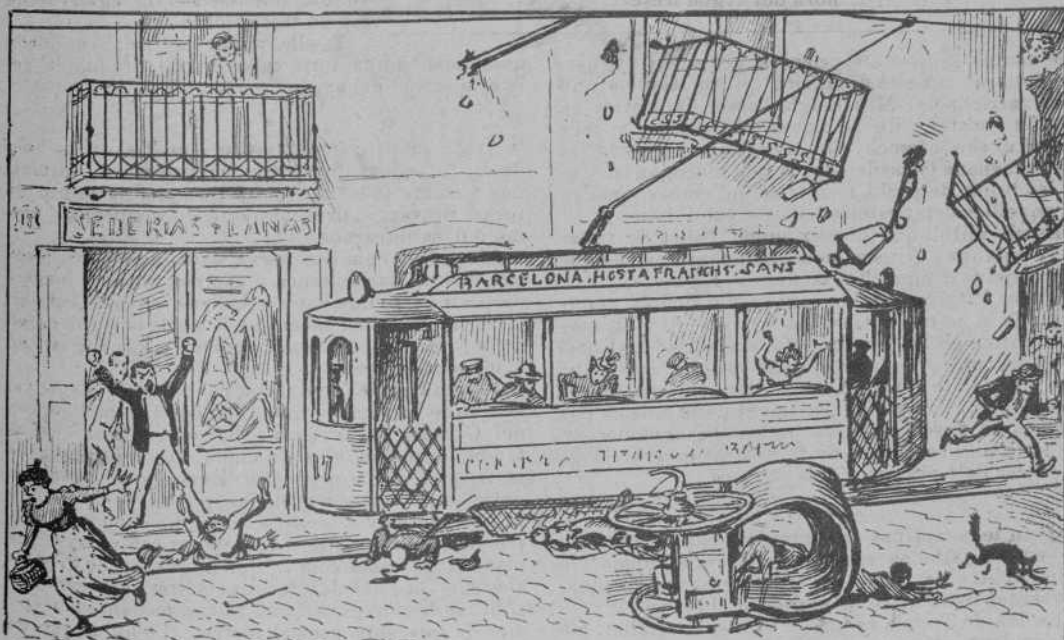
Y á l'endemá, quan tot just clarejava l'alba, ja estavem en camí. S'ha de dir que cap mérit hi ha aquí á Cadaqués, en llevarse avants que 'l sol, puig fora del café del *Sport*, obert fins altra hora, no hi ha á la nit cap distracció que 'ns inciti á retirar tart. Per encomenarnos mes y mes aquella somnolencia dolça que per enllá á las deu vos fa buscar las delicias de la nona, fins la vila careix de alumbrat públich. Embolcallada en la fosca, dorm tranquila: ¿qué s'ha de fer, donchs, veyám, si no imitarla?

A la matinada següent, salteu del llit, aixiribits, ansiosos de caminar. *Sa mica des café*, la beguda matinal de tot bor cadaquessen h, acaba d'excitarvos, y ab las botas ben lligadas y 'l bastó ferrat al puny, empreneu la marxa, á través dels tortuosos camins, vorejats de parets de pedra seca que tancan los ombríus oliverars. Pujant y baixant, desde 'ls alts aneu descubrint las calas, tranquilas y llubentas com espills, reflectint las opalinas resplandors del naixent dia. Rodejadas de un march d'aspres y torradas rocas, forman cada una un mirall ofert als esplendors del sol naixent.

La font del Aguila raja de una teula, en un clot atapahit de jonchs, del qual surten á flor de terra algunas crestas de rocas que vos convidan á ajocarvos 'hi. D'aygua cristallina y bastant fresca, ab cert regust de ferro y de magnesia, vos ne beheu tres y quatre gots seguits sense por de qu' enfarfegui.

Y en tant se preparan las truitas y l'esqueixada d'anova, fruyt aromátich de aquests mars de Deu

¡GLORIA AL INGLÉS!

Solemne inauguració del tranvia eléctrich de Barcelona á Sans.

PLASSA DE SANT PERE

L' hora del aygua fresca.

que tantas sabrositats; crien en las sevas ayguas, escoltém un concert de fluviol, qu' en Miquelet, un dels xarrichs del Mas del Rabasser, improvisa en obsequi nostre y de la manada de vacas y vedells que té al seu cárrech. Son mes de una vintena las que remenant pausadament la qua morrejan ab dalt los brins de herba menjívola qu' encare quedan en aquella soletat estorrellada pel sol d' istiu.

Es un idili l' que ofereix aquell baillet de tretze anys bufant en l' instrument, un pobre fluviol que son pare va comprarli á la fira de Figueras, y posant tota l' ánima en las ingénuas melodias populars que 'n va trayent. Jo me 'l mirava fit á fit, embadalintme ab la seva figureta concentrada, abstracta en las notas de aquella música que 's veyá bé que li eixia de dintre. Contemplant á aquell pobre noy se comprén la vida persistent de la música popular, que floreix com las herbas bosquetanas en los sitis mes recóndits de la nostra terra, arrelada en lo cor dels pastors y dels pagesos.

Quan fent tentinas per entré uns pans d' esgarriofas y cantalludas rocas davallavam á Tudela, lo sol éra ben alt y picava de ferm; pero, per fortuna, un ventet fresch y fi 'ns acariciava 'l rostre.

Lo Pla de Tudela es un siti frosstech, retallat, plé de accidents extrany y curiosos. Rocas de diversos colors, blancas unas com marbre, grogas otras com

l' or, negras algunas com pega se combinan en las formas mes raras y capritxosas. N' hi ha que simulan formas d' animals perfectament definidas: l' áliga y 'l gall-d'indi, la tortuga y 'l cocodrilo, 'l megateri y 'l mastodonte. Mes que paissatge real sembla aquell lloch engéndre de una fantasia acalorada, destinat á una congregació de bruixas. Si algun dia un pintor escenógrafo té un compromís y vol lluhirse, arribis al Pla de Tudela y no tindrà mes que copiar la disposició y 'ls detalls de aquell fantástich escenari.

Obert per la banda de mar l' ona blava s' esmuny escumejant y rebotent per un estenall de còdols, rocas, farallons y altres accídents que á copia de rebre la tregadissa de l' aygua adquiereixen també las mes extranyas formas. Y per aquellas pedras arpejan los cranchs de mar, y s' hi arrapan los musclos negres cuberts com tots los de aquests paratjes de concrecions calissas y s' hi crien las grotas, veras castanyas de mar, erissadas de puntas, regalo dels bons paladars en los primera mesos del any en qu' están plenas, y es l' estació mes apropiat per menjarlas. Quan desapareixen las puas entre carminosas y negrenças que las cobreixen de per tot, la closca de la grota queda convertida en una capsa ab dibuixos puntuats simulant estrelles de una correcció extraordinaria.

En los días de temporal tots los clots que forman las rocas s' omplen d' aygua, y allà 's quedan á voltas presoners, exquisits peixos.

—Una vegada—m deya el masover del Rabasser—vaig agafarhi un rap de tres arrobas.

Y allà ahont no peix, hi queda quan menos una forta capa de sal, produhida per la evaporació del aygua.

Acabo de parlar del masover—en Tia—y 'us haig de dir qu' ell es qui va venir á trobarnos, portantnos á camí, quan per sortir de aquell laberinto de rocas, tiravam al dret, ab perill de rompre'ns l' ánima ó d' estimbarnos.

Alt y dret com una perxa, cama-llarch, de fesomia oberta, parla franca y expressiva, es l' home á propósit pera viure entre aquellas brenyas. Cassador infatigable 'ns feu saber que ja havia pelat un parell de perdius pera fer bona companyia á la llagosta en la cassola del arros.

Jo tenia al Más que mena pel primer d' Espanya, venint de levant, ja que s' extén fins molt aprop del Cap de Creus; pero s' ha de confessar qu' es també, desde qu' ell se 'n cuida, un dels millors de la comarca com á productiu. Es cosa qu' admira qu' entre aquellas rocas peladas, plenas de matas duras, romanins y estepas, s' hi pujan campar la vida remats de cabras que 's contan per centenars y una manada de vacas com la que tingerem lo gust de veure en la Font del Aguila. Altres masovers allí s' hi morían de gana, y ell hi viu, enviant cada any mes de trescents caps al mercat. ¡Lo qu' es ser un home llest, actiu y laboriós com aquest fill de la terra ampurdanesa!

Cap al rústech Más tot rodejat de corral va portarnos en Tiá, y tot just hi arribavam, un aucelot negre, ab una campana al coll sortia á rebrens, voleyant per damunt de nostres caps.

—Qu' es aixó?—li preguntavam.

—Es en Silvestre—responia en Tiá etjegant la riallada.

—En Silvestre?

—Sí, senyors: un corp que varem treure de niu y l' hem criat. Es molt manso.... ¡Miquel, veslo á agafar!....

Y al crit de:—Silvestre... Silvestre.... el baillet li anava al darrera y 's deixava agafar, portantlo á nosaltres tot estarrufat de plomas y donant grans crits de *coach*.... *coach*, sens dupte porque may havia vist tanta gent reunida.

Aquell corp se la campa molt bé; viu á la casa y á l' hora dels ápats, enronda la taula, sense barallarse ab els gossos que fan lo mateix. Aixó sí, cuidado á deixar alguna cosa mal desada, porque en un santiamen se la fa seva. Un dia se 'n va endur un formatjet. La mestressa volia matarlo; pero en Tiá li perdoná la vida. Y fins aquella campana que rumbeja y ab la qual hauria pogut exercir la presidencia del Congrés de Burgos, es un salva-vidas qu' en Tiá va penjarli al coll, per evitar que 'ls cassadors li ventin escopetada, quan empen alguna de sas excursions, desde 'l Más á las rocas de Tudela ó als penyols del Cap de Creus!

A la nit torna invariablement al Más y dorm acurracat sobre la teulada.

Al dinar, que per cert eram tretze, á estonas va-

rem tenirlo de company. Tretze á taula y corp per anyadidura!.... ¡Quín horror!....

Pero com entre 'ls comensals hi havia alguns casada de fresch y algunas pollas casadoras, tots varem dir lo mateix:

—A veure, á veure, si l' any que vé serém catorze ó potser més.

Y en Silvestre engullfa... engullfa... sense fer cas de nostras preocupacions endolcidas pel recuit ó siga mató de llet de cabra, amanit ab mel de romaní, qu' es l' última expressió admirablement combinada, dels perfums y la dolsura de las herbas de aquellas áridas montanyas.

P. DEL O.

DEL NATURAL

GRACIOCITATS DE GRACIA.—UNA PREGUNTA AL ALCALDE

Lo viurer en certs carrers de la barriada de Gracia es avuy dia poch menos que una verdadera *ganga*, ó sino, vagin contant si se 'n trovan de *ventafijas*.

Cada dia al dematí com una professó llarga se senten crits de:—¿Quí come pra figas de coll de dama?... Tot seguit un homenet crida un bon rato:—¡El musclaire! ¡au noyas, que 'ls porto grossos! ¡baixen, baixen, que s' acaban!....

Á LA TERRASSA DELS BANYS

La xicoteta qu' es vistosa y: l' am sab manejá ab art,

Á la voreta del mar sempre hi pesca alguna cosa.

SPORT MARÍTIM

¡Qu' es divertit! ¡Qu' es hermós!

¡Cavite número 2!

APUROS DEL ALCALDE

—Aixó ja passa de broma!
¿Tants pendons per un sol home?

y....—¡¡Noyas, figas de moro!....
criдан dos donas com xantres;
després ve un altre cridant:
—¡¡Porto un parell de pollastres!!
¡tres deu céntims y va bola!
Una dona ab molta calma
passa fent sabé ab gran crits
que ven matons de Pedralbes.
Un' altra dona molt magre
criда:—¡Noyas feu arrós,
que porta de tot! ¡tres cartas
deu céntims!.... Pera variar
una mica, 'l nunci passa
fent sabé que á n' el café
del cantó s' hi canta y balla;
al instant: ¡porto las postras!
criда un altre dona grassa
ab una plata de *dulces*
que ja fan carota d' agres.

Es topa ab un carretó
tot pintat de groch y mangra
y un home que va cridant:
—¡¡Mantecao, helao, horehata!!
¡qui refresca!—desseguit
se hus posa devant de casa
un piano carregat
de martells y de campanas,
y toca que tocarás
fins que á tothom atabala ...
—Y donchs ¿els municipals,
qué fan?... Están molt bé, gracias.
Després venen els cegnets
y arriba, rasca que rasca,
tocan dugaa ó tres pessas
y apa, cap á un altre banda.
Segueix, porque n' es el temps,
un carretó de tomátechs,
esberginias y pebrots
peras, préssechs, cebas... y aisa,
s' arma allí un mercat, que si
no es de Calaf, poch se 'n falta:
al poch rato torna 'l nunci
y ab las sevas trompetadas
fa saber que tal harber
per quinze céntims afayta,
talla cabells, ulls de poll
y ompla la pitrera d' aygua.

Aixó, sense exagerar,
passa en certs carrers de Gracia
y 'l pitjó es que sol passar
set dias á la setmana
y passara mentres hi hagi
qui consenti tantas *plagos*.

Ara posis la má al cor
y contesti, senyó alcalde:
¿no es ben trist que aquells vehins
que s' están tranquils á casa
hagin de estar molestats
per aquesta *plebe bárbara*?

J. STARAMSA

AVIS RETRASSAT

—Cuydado, senyor, que podria mullarlo...

LLIBRES

EL DIPUTADO DE ARCIS, por Honorato de Balzac.— Si Espanya fos una nació mitjanament ilustrada ó si al menos las personas que, bé ó malament, saben llegir llegissin, la empresa editorial comensada per D. Lluís Tasso tindria un éxit extraordinari.

Publicar las obras del gran Balzac en la forma en que 'l laboriós editor-impressor ho está fent, es prestar al país un servey inapreciable. Balzac, el precursor del naturalisme,

el mestre y capítost d'aquesta brillant legió d'escriptors que ha contat ab figuras de tant relleu com Flaubert, els Goncourt y l'insigne Zola, mereix ser més conegut de lo que ho es á Espanya. Analista consumat, profundo coneixedor del cor humá y de la societat en que vivia, sas obras, més que fruyt d'una imaginació portentosa, resultan fotografias animadas, telas immensas de cinematógrafo, ahont la vida palpita ab tota sa intensitat y 'ls homes y las donas se mouhen y parlan y pensan com pensan y parlan y 's mouhen els homes y las donas de carn y ossos.

Result á donar al públich la interessant serie d'obras del famós escriptor que constituheixen *La Comedia humana*, l'editor ha comensat la colecció ab *El diputado de Arcis*, La publicació d'aquest tomo es aquí poch menos que d'actualitat. *El diputado de Arcis (Escenas de la vida política)* enclou una pintura, feta de ma mestra, de la existencia, intrigas y baixesas dels homes que á la politica 's consagran, y en ella tenen no poch que aprendre els que sols han vist als homes públichs desde certa distancia.

A pesar de las grans dificultats que 'n Balzac ofereix als traductors, la versió de *El diputado de Arcis*, deguda al Sr. Garcia Bravo, es correctíssima y conserva ab tota la seva frescura la elegancia, la vivesa, l'*esprit* del original.

Los admiradors del inolvidable autor de la *Fisiologia del matrimoni* saludarán ab goig lo comensament d'aquesta publicació que, sense exageració de cap classe, vé indubtablement á *omplir un vuyt*. En quant als qu'encare no coneixen á 'n Balzac, la ocasió que se 'ls depara de saborejar las creacions del gran novelista no deubhen deixar d'aprofitarla. Al dirho aixis, no intentém donarlos un consell, creyém ferlos un favor.

ANGEL PITOU, per ALEJANDRO DUMAS.—Continuant lo mateix editor Sr. Tasso la publicació de las obras de 'n Dumas (pare), acaba de posar á la venda la novela en dos tomos *Angel Pitou*, digna companya de las moltras que del propi autor ha donat ja á llum.

Angel Pitou, quiza acció té lloch durant lo desarrollo de la Revolució francesa, es una de las produccions més populars del vell Dumas, mestre en el difícil art d'apoderarse del lector en la primera línea del prólech pera no deixarli abandonar lo llibre fins á l'última lletra de la darrera plana.

EL DESASTRE FILIPINO per CÀRLOS RÍA-BAJA.—Ab el subtítol de *Memorias de un prisionero*, ha aparegut aquest volum, de gut á la ploma d'un oficial que 's trobava á Filipinas durant lo *desastre* y que fou, per lo tant, víctima y testimoni d'aquella catástrofe espantosa.

L'obra del senyor Ria-Baja está escrita ab verdadera sinceritat y notable esperit de justicia. Sense tractar de profundisar en las causas, l'autor observa 'ls fets, con-

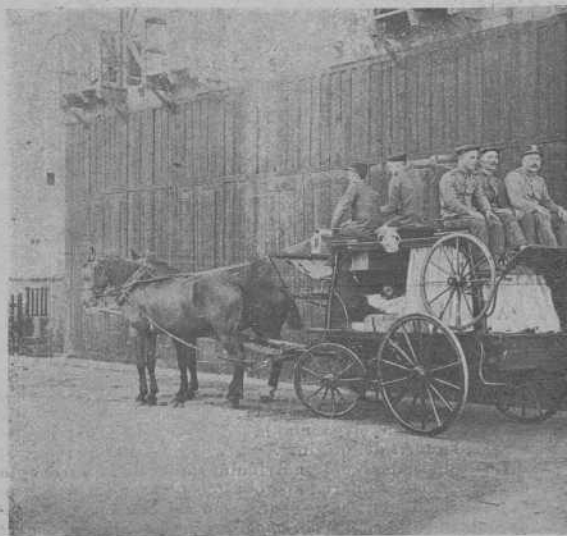
FESTAS D' ISTIU

(Inst. RUS, col·laborador artístich de LA ESQUELLA.)

Un aplech als Vivers. (Mataró.)

LA PESTE BUBÓ

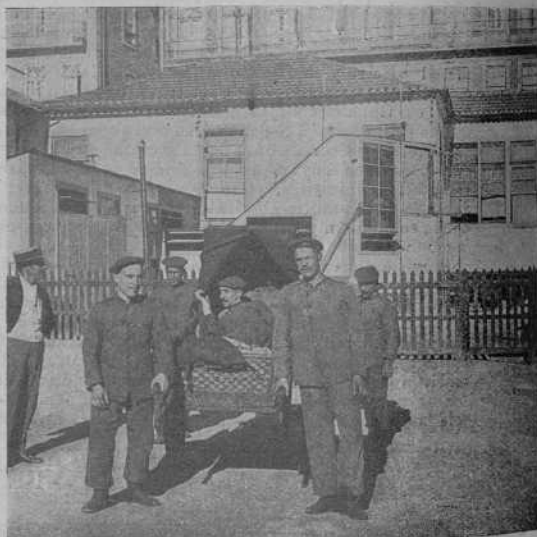
Carro del Hospital conduhint un apestat.

Una casa apestada cremada d' ordre de l' autoritat.

Conducció d' atacats de la peste.

Una camilla de la Sanitat.

templa lo que veu, escolta lo que sent, y ho explica ab lealtat y senzillés, com correspon al home que dona al públich uns quants fulls de la historia de la seva vida.

El ha en *El desastre filipino*, al costat de detalls puerils, narracions y episodis de interés poderosament dramàtic y descripcions d' actes fins avuy ignorats, que l' autor pincha ab una forsa de color que sols pot trobarse en la paleta d' un testimoni de vista.

De totas maneras, los que intentin escriure la historia completa de la perda del imperi magallànic, no podrán prescindir de fullejar *El desastre filipino*. Las observacions y 'ls datos que en ell se troban mereixen l' atenció de tot historiador imparcial.

LA NUNCIATURA, por el bachiller JUAN GIL.—Curiosísim libre que dona una *breve noticia de lo que es, representa y hace en España* la Nunciatura. Si 'l delegat del papa queda descontent d' aquest treball, no será pas perquè 'l retrato de la seva personalitat no sigui fet ab pulcritud y riquesa de detalls. ¡Quín brillo en manejar el pinzell, sense olvidar un rasgo, ni una sombra... ni una ganga, de las moltas que té 'l Nunci!

El libre es petit; pero d' ell s' ha de dir lo que 's diu dels pots: en els petits hi ha la bona confitura. Pés lectors nets de ciatell, no pot donarse confitura més selecta.

Altras publicacions rebudas:

DEFENSA DEL GENERAL TORAL ante el consejo Supremo

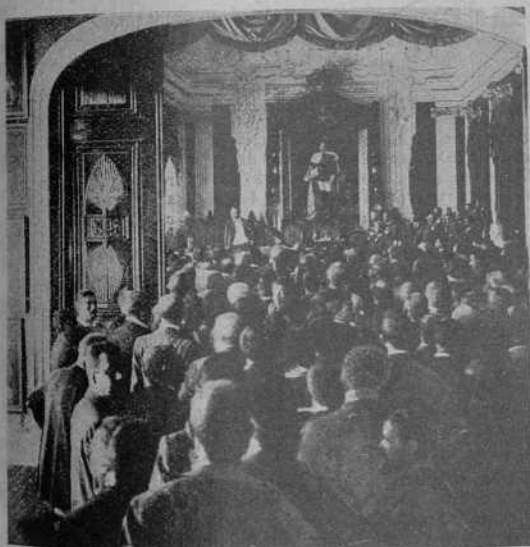
NICA A OPORTO

Obrers ocupats en la construcció del Hospital d'apestats.

Pati del Hospital.

Lo municipi d' Oporto reunit en sessió pera tractar de l' epidemia.

Los bomberos incendiant una casa apestada
(Fotia. de nostre corresponent a Oporto.)

de Guerra y Marino, por D. JULIÁN SUAREZ INCLÁN:

... LO TRINKEPAYKE, monòlech en vers per PERE MANAUT, premiat en lo Certámen catalanista d' Olot y estrenat en lo Teatro Granvia, lo dia 16 del passat Juny.

... BUTLETÍ DE LA INSTITUCIÓ CATALANA DE MÚSICA: números corresponents als mesos de Maig, Juny y Juliol.

... EL DOMADOR DE SERPIENTES Y EL CAZADOR DE FIERRAS, per LUIS REYNIER; según volúm de *Aventuras y viajes*.

... ESTUDIO SOBRE LA ASOCIACIÓN PATRIÓTICA ESPAÑOLA, por FELIX ORTIZ Y SAN PELAYO, publicat a Buenos-Ayres per *El Correo Español*.

A LAS FOSCAS, *pessa còmica en un acte y en prosa*, original de JOSEPH MARTRUS, estrenada en lo Teatro Principal de Gracia el 2 de Febrer del any passat.

X. X. X.

MESTRE Y MESTRESSA

Un simpàtich y novell mestre, ensenyava á una noya més bonica que una toya, esbelta com un clavell.

BANYS DE RIU

—Apa, Sió, no t'arronsis.

Era tanta l'afició
ab que la noya estudiava,
que casi sempre donava
de cor tota la lliadó,
y ell estava tant content
de la seva alumna, que
en ensenyarla ben bé
posava tot lo talent.

Ell li deya:—Sent tant destre
y estudiant ab tant de foch,
confio que dins de poch
serás una bona mestra.

Diuhen: qu' l' oli remena
los dits s' unta, per lo tant
aquell mestre *examinant*
tot sovint á aquella nena,
va examinar que 'l seu cor
per ella d' amor bullia,
y que als ulls d' ella hi havia
un no sé qué de dolzor.
Aixís es que á cau d' orella
li va dá aquesta lliadó.

—Mira, hermosa, apren aixó
si vols fer bona ma estrella:
Posa en mí ta voluntat
com en l' estudi, depressa,
y aixís serás la *mestressa*
del meu cor enamorat.

EMILIO SUNYÉ.

NOVEDATS

La companyia d' ópera que te per guía la batuta del
mestre Pérez Cabrero ha comensat ab bon peu. Veritat es

que 'ls artistas que la forman s' ho valen y que algún d'
ells no faria cap mal paper en teatros de més categoria.

En l' *Ebrea* se n' ha presentat un, lo baix Cirotto, que
pot anar sol per tot arreu. Trepitja bé las taulas, te una
figura distingida y canta com deu cantar un baix que vul-
gui volar alt.

De la *Sonámbula* n' han sigut els héroes la Srta. Bar-
rientos y 'l Sr. Morini. La primera era ja coneguda del pú-
blich, que l' ha aplaudida en anteriors temporadas, espe-
cialment quan al *Lirich* doná aquella serie de representa-
cions de las quals ab tan elogi se 'n parlá en aquestas co-
lumnas.

Dilluns, ab la *Favorita*, debutá la Srta. Berlendi, artis-
ta de veu agradabilíssima, que 'l públich ha rebut ab me-
rescut aplauso, y que, cumplint ja molt, promet encare
molt més.

TIVOLI.—CIRCO EQUESTRE

Miss Athleta, els saltadors Gozzini y 'l gos *pelotari* con-
tinúan fent el gasto, sobre tot aquest últim, que ha trobat
en el públich un col·laborador entusiasta y decidit.

A pesar de que 'ls programas son veraderament nutrits
é interessants, la Empresa anuncia ja nous debuts.

D' aixó se 'n diu entendreu.

JARDI ESPANYOL

Diumenge va representarse *La Tempestad*, una *tempe-
stat* tan al viu, que després del segón acte fins va haverhi
llamps: els llamps d' indignació de l' orquesta, que 's negá
terminantment á tocar més si no se li pagavan els atrassos.

L' Empresa, á manera de parayguas, tragué un piano
per veure si podia acabar *La Tempestad* sense orquesta;
pero 'l públich, considerant que alló s' apartava del tracte,
armá uns esquellots que tota la dreta del Ensanche se 'n va
enterar.

Conseqüència del xubasco: el teatro tancat y 'ls artistas
corrent d' Herodes á Pilats preguntant qui 'ls arregla 'ls
comptes.

¡E. P. D!

Temporada de tardor.

L' *ELDORADO* y 'l *GRAN-VIA* están á punt de comensar-
la: aquest s' obra 'l dia 21; l' altre 'l 22.

No hem tingut encare ocasió de veure las llistas de las companyas; pero sabém que en ellas hi figuran elements de primera forsa y que la campanya será tan brillant com fecunda en novedats.

Y no'tenint á la vista res més per fé un comentari, si no manan lo contrari se levanta... la revista.

N. N. N.

S' enfada 'l viudo Coronas
si li diuhén assessí,
y ell may se cansa de dí
que ja ha mort á quatre donas.

A l' ebanista Joan Maulas
qu' es un còmich de afició,
li vá dí un dia un senyó
que tenia moltes taulas.

—Lo tabaco de la Habana
no m' agrada gens á mí.
—¿Qué n fumo de filipino?
—No, que n fumo dels amichs.

J. CASTELLET PONS.

A n' el Liceo 's trobava
lo curt de vista Galop,
y ab uns gemelos mirava

y lo que 's representava
ho veyá aixís mes aprop.

Com jo estava al seu costat
molt serio l' home 'm digué:
—Sempre que ab aixó he mirat
com no ho veig tan apartat
sembla que ho sentí mes bé.

JOAN VÍA.

—Esmolt trist—deya l' Albert—
que 'l pobre del senyor Grás
caregaquí de un ull y un bras,
puig es home molt cumplert!

SANCH DE CARROL.

ESQUELLOTS

El sistema adoptat pels gremis barcelonins pera curar los mals d' Espanya es tan bó, tan excelent, que fins un metje tan acreditat com lo Doctor Robert, l' apoya.

Contra 'ls despilfarros y la desadministració no hi ha mes recurs que apelar á una dieta rigurosa.

Aixís ho han comprés els gremis, y tal com ho han comprés ho practican. Y 'l Doctor Robert que días enrrera va tenir una entrevista ab l' hermano Sanz Escartín (un herma-

no que hauría de dedicarse á l' assistencia del malalt, pero que á lo millor-s' enfurrunya y li romp un os de una garrotada), el Doctor Robert—repeteix—va dir que 'ls gremis feyan bé, y qu' ell estava resoltament al seu costat en tot y per tot.

Vaja, que si entre 'ls agremiats hi ha algún audalús, no deixarà de dirli:—Venga de ahí, Doctor Robert!

Y á propòsit de l' actitut dels gremis. Crech que un cop comensada la campanya, será convenient no quedarse á mitj camí.

Ara bé: si desordre hi ha en la administració general de la nació espanyola, desordre 's nota també en l' administració municipal de Barcelona. A la Casa Gran se gasta molt y sense profit. La major part de las suadas del poble barceloní se 'n van en sous inútils. Las canyerías qu' entran y surten dels receptáculs municipals están plenas de forats y escapes. Aixís, al final de tots els exercicis resultan espantosos déficits.

De manera que 'l sistema curatíu que s' aplica als mals graves del Estat, será oportú aplicarlo també á la dolencia crónica del ajuntament, á una mateixa dossis de resistencia.

Y no dupto un instant que 'l Doctor Robert, en aquest cas concret, també será dels nostres.

Espanya entera avuy com avuy está pendent de la cama de 'n Reverte. Los corresponsals telegráficis no fan mes que jugar ab l' impresionabilitat del públich. Ara diuhén que la vida de 'n Reverte está en perill imminent; ara que curará. Ara que té la cama freda, ara que comensa á entrarli en calor. De aquí aquí que se li presenta la gangrena y que no hi haurá mes recurs que amputarli: de aquí aquí

JUSTICIA MUNICIPAL

Ensajant los procediments dels del garrot.

que la tal gangrena permanece estacionaria, y qu' encare tornarem á tenir torero per molt temps.

Per lo vist no pot tenir Espanya mes graves preocupacions que aquesta. Y si una cosa m'extranya, es que no haja sortit encare á la fatxada de la casa de cada espanyol una placa ab la cama de 'n Reverte y 'l següent lema: «Torearé.»

En Guerrita ha declarat que 'l va veure ajonollat per espay de dos minuts al cap mateix del toro y que si no va fer res per emportarse'n al banyut si-gué *pa no destucir la suerte* de un company.

Y ademés degué ferho per un' altra cosa: per religiositat.

Vajin, en un país católich, á rompre las oracions de un torero que s' ajonolla devotament davant de un toro, el qual sols movent lo cap pot enviarlo en línea recta á sopar ab Sant Lluch.

Aixó may. Sería una iniquitat, un verdader sacrilegi.

Sé queixa, ab rahó, un periódich catalanista de que djas enrera no vaja donarse curs á un telegrama redactat en catalá.

Y lo mes bonich es que á l' oficina telegráfica ja havían cobrat lo seu import. Pero, *ni por esas*.

Ni por esas, ni per las promesas que va fer en Silvela en plé Congrés declarant que 'l catalá tindria expeditos los fili-terros, com els hi tenen tots els idiomas del mon.

De totas maneras es molt consolador veure á un *empleadillo* de telégrafos, deixant per embustero al home de la daga.

El qual, en lo successiu haurá de representarse'l empunyant en lloch de l' arma florentina, una vulgar garrofa.

Lo director del senmanari *Blanco y negro* de Madrid, D. Torcuato Luca de Tena, ha demanat pera nostre estimat amic lo reputat artista y colaborador de LA ESQUELLA D. Joseph Blanco Coris, la má de la distingida senyoreta D.ª María dels Dolors Puente Lahoz.

En l' última sessió municipal se va veure que 'l regidor Sr. Mans es inspector del mercat de Sans, del de Hostafranchs, del de Sant Antoni y ara 's proposa serho també del dels Encants.

Vels'hi aquí un regidor modelo. Un regidor que *te mans* per tot.

Diu un telegram:

«Dicen de Alicante que en los viñedos de Dolores (Elche) se ha confirmado la existencia de la filoxera.»

Comentari de un catalanista:

—Aquí veurán si 'n van de atrassats enllá del *Ebre*. Aquí á Catalunya, la filoxera ja estém cansats de tenirla, quan allá tot just comensa á apareixer per primera vegada.

Ha mort á Sant Pol de Mar lo distingit facultatiu D. Antoni Juliá Guerrero, pare de nostre oon amic D. A. Juliá Pons, antich colaborador de LA ESQUELLA.

Al desitjarli la major resignació necessaria davant de una desgracia tan irreparable, li envihém, aixís com á sa afligida familia, la expressió de nostre més sentit condol.

Per católichs aixierits els de Sant Hipólit de Voltragá.

Un Sant Hipólit que desde 'l moment que *voltragá*, haurán de representarlo ab dos pams de boca oberta... á tall de drach.

Donchs los tals católichs... ó lo que sigan... no contents ab empastifar la major part de las cosas del poble ab las consabudas placas del *Reinaré*, han celebrat un certámen de bestiesas en vers, una de las quals va obtenir una gran ovació:

Din aixís:

«Y quan del Cor de Jesús
tinguém las placas posadas,
siga 'l nostre lema aquest:
Oracions y garrotadas.»

Escoltin bé... ¿No 'ls sembla sentir alguna cosa com un eco de aquesta copla mística-salvatje?

Afinin bé l' orella, si son servits. Jo per la méva part, la sento perfectament. Vaig á transcriurela. Diu aixís:

«Oracions y garrotadas
es un lema dels mes bons...
Pero ay, que á garrotadas
se rompen las oracions.»

DELS QUE 'NS HEM DE GUARDAR

Comissionistas y viatjants de la peste bubónica.

PARODIAS BÍBLICAS

La escena en una platja de moda dels Estats Units. Un milionari, Mister Bryan Hughes, per rompre la monotonia de la vida que allí s'arrastra com per tot arreu ahont se congregan banyistas, imagina y realisa la següent broma.

Se fica á l'aygua portant amagat un maletí en lo qual hi ha posat la següent inscripció: «Casa de moneda—5,000 dollars.»

Després, tant bon punt surt del bany, l'ensenya á tothom, dibent qu' es un trobo.

Dir aixó y abocárseli un mosqué de banyistas, dels quals un gran número pretenen ser los propietaris del maletí, va ser obra de un instant.

Lo milionari s'esquitlla, y tots corren al séu darrera, com una camilla de gossos famats, fins á portarlo, poch menos que arrastrantlo en presencia de l'autoritat.

Un cop allá s'procedeix á l'obertura del maletí, y s'troban ab qu'estava plé de pedras.

Se creuran que tots els que deyan qu'era séu van quedar confosos y avergonyits? Cal. Un n'hi va haver, mes barresta que 'ls demés, que va dir:—Mister Bryan es un brétol, que ha substituít lo metàlich ab palets de riera.

Esbrinada, per fi, la cosa, el milionari bromista va ser condemnat á pagar una multa, y s'vejé obligat á fugir sigilosament pera nó ser víctima de aquells desesperats

que per golafreteria d'or s'havien prestatjá ser joguinas de la seva ocurrencia.

Y al anarse'n, es fama que deya:—No hi tornaré may més á fer bromas com aquesta.

Encare no se sab qui será rector de la Universitat de Barcelona.

He sentit dir que 'l ministre de Foment se proposa nombrar al que resulti mes neo; pero que fins ara está cohibit per lo que 'ls francesos ne dihen l'*embarrás du choix*.

Podria fer una proba. Ordenar que 'ls candidats se fessen retratar vestits de capellá, y á n'aquell á qui millor li senti 'l barret de teula, li regala la rectoria.

Un pensament qu'espigolo en un periódich humorístich extranger:

«Las donas son com els llagostins, que no s'tornan roigs, sino per deixarse menjar mes de gust.»

En una tertulia, en la qual s'hi balla, una jamona passa la s'empenya en coquetejar ab un jove que té molt bonas sortidas.

Tant bonas, que cansat de impertinencias, li diu:

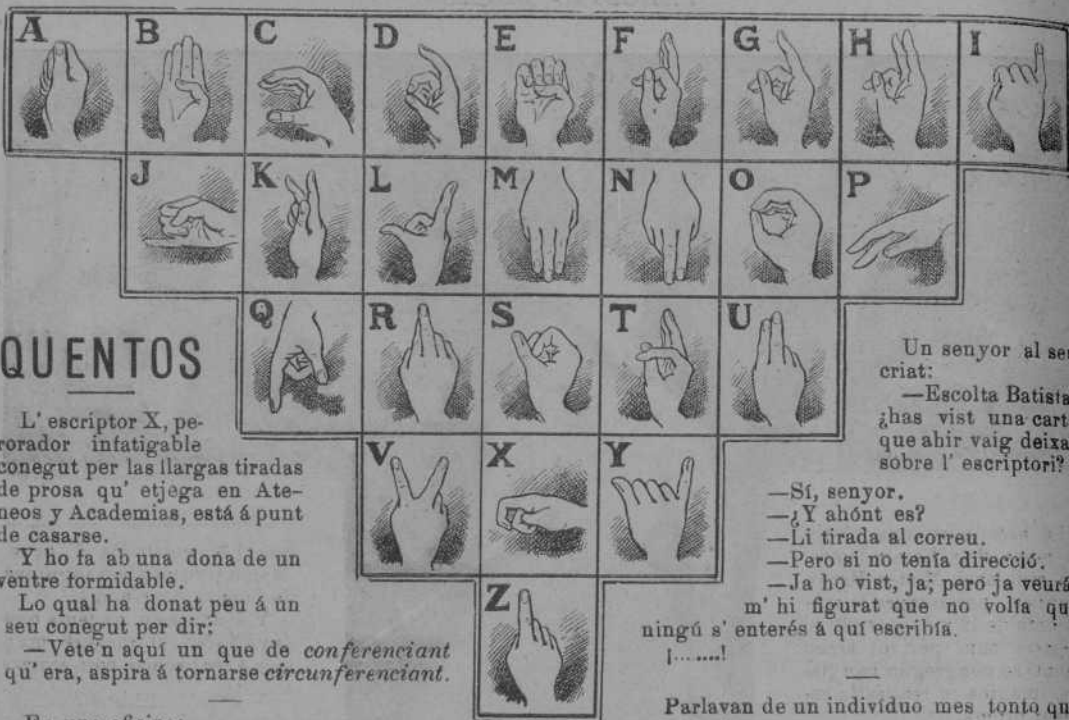
—No sab, senyora, que vosté m'inspira un sentiment raríssim?

—¿Quin sentiment?—pregunta ella mes que may encuriosida.

—L'horror al peccat!

Susana y 'ls dos vells.

CURIOSITATS AMENAS.—L' ABECEDARI DELS MUTS

QUENTOS

L' escriptor X, perorador infatigable conegut per las llargas tiradas de prosa qu' etjega en Ate-neos y Academies, está á punt de casarse.

Y ho fa ab una dona de un ventre formidable.

Lo qual ha donat peu á un seu conegut per dir:

—Vete'n aquí un que de *conferenciant* qu' era, aspira á tornar-se *circunferenciant*.

En una oficina:

Un empleat al seu jefe:—Li suplico que 'm permeti marxar: tinch que acompanyar al méu oncle al Cementiri.

—Vaji en nom de Déu... y l' acompanyo en lo sentiment.

Al dia següent y á la mateixa hora:

—Li suplico que 'm permeti marxar: tinch que acompanyar al méu oncle al Cementiri.

—Pero ¿no va anarhi ahir?

—Sí, senyor.

—Llavors, es que 'l seu oncle se li mor' cada dia.

—Pero si no s' ha mort.

—Llavors ¿cóm es que l' acompanya al Cementiri?

—Hi aném cada dia passejant, á agafar gana per sopar.

—Vaji á passeig!...

—Moltas gracias, y hasta demá.

Un senyor visita un manicomi en companyia del director, al qual, tot conversant li dirigeix la següent pregunta:

—Digui, doctor, y si per casualitat els portan aquí com á dement á un home qu' está en son cabal judici ¿qué succeheix?

—Oh, no hi ha que inquietarse. Al cap de vuit dias de trobarse á la casa, está tan boig ell com tots els altres.

Hi havia en un poble un embustero incorretjible.

Un dia l' arcalde, davant de alguns amichs forasters, va dirli per fer broma:

—Vamos á veure: digas una mentida ben grossa.

—Desseguida Sr. Arcalde.

Y dirigintse als forasters exclamá, signant á la primera autoritat:

—Tinch el gust de presents'hi á la persona mes honrada del poble.

Un senyor al seu criat:

—Escolta Batista: ¿has vist una carta que abir vaig deixar sobre l' escriptori?

—Sí, senyor.

—¿Y ahont es?

—Li tirada al correu.

—Pero si no tenia direcció.

—Ja ho vist, ja; pero ja veuré m' hi figurat que no volta que ningú s' enterés á qui escribia.

[.....!]

Parlavan de un individuó mes tonto que una pastanaga.

—A n' aquest tipo—digué un dels que prenia part en la conversa—vostés veurán com el dia menos pensat li salta una llebra pel cap.

—¿Cóm s' enten?—replicaren los demés.

—Sí, homes: que no sabéu lo que diu el refrán? «Allá ahont menos *se pensa*, salta la llebra.»

Soch com tota branca verda que sols ab molt foch s' encén: si 't veas ab cor d' estimarme, estimam y seré teu.

LAY.

Vinga garbo y ademans, la gran qüestió es cridar gent, per que avuy, al mon, nineta, qui no anuncia, no ven.

En eix mon sempre ha exercit l' amor de gran soberá: per la joventut es rey, per la vellesa, tirá.

P. ESTEVE PUVAL.

Pensant ab tú certa nit, ta imatge casi vaig veure, quan de sopte 'm va distreure la picada de un mosquit.

J. VIDAL FIGUEROLA.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 68.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

LA COMEDIA HUMANA

EL DIPUTADO DE ARCIS

POR **H. DE BALZAC**

Un tomo 8.º Ptas. 1.

Encuadernado en tela, Ptas. 1'50.

MANUEL ANGELÓN

FLOR DE UN DÍA

NOVELA BASADA EN EL DRAMA DE SU MISMO TÍTULO

Un tomo 8.º Ptas. 3.

ESPINAS DE UNA FLOR

SEGUNDA PARTE DE FLOR DE UN DÍA

NOVELA INSPIRADA EN EL DRAMA DE SU MISMO TÍTULO

Un tomo 8.º Ptas. 3.

REMEYS CASULANS

PER MANEL ROMEU GUIMERÁ

Preu: UNA pesseta

**DICCIONARIO ESPAÑOL-FRANCÉS
Y
FRANCÉS-ESPAÑOL**

POR

M. NÚÑEZ DE TABOADA

Dos tomos encuadernados en tela Ptas. 10.

PRESBITERIAS

ALBUM DE CARICATURAS EN COLOR

POR **WERTHER**.

Precio Ptas. 1'50.

MARAVILLAS

NOVELA FUNAMBULESCA

POR **ENRIQUE GOMEZ CARRILLO**

Un tomo 8.º Ptas. 2'50.

MORSAMOR

POR **JUAN VALERA**

Un tomo 8.º Ptas. 4.

LLIBRE D' HORAS

PER **APELES MESTRES**

Un tomo 8.º, Ptas. 1

AVISO

La próxima semana aparecerá el

TOMO 68

DE LA

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición LÓPEZ)
TITULADO

TRISTES IDILIOS

POR EL NOTABLE ESCRITOR **ENRIQUE GOMEZ CARRILLO**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franquieg al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, no remetent ademés l' ral pel certificat. Als corresponssals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

L' ISTIU

!!! Brrrfff!!!